

RODEOS IN BELGIË

EEN PRAKTIJK DIE ONVERENIGBAAR
IS MET DIERENWELZIJN

Rapport – 2025

1. Algemene context

Rodeo is een praktijk afkomstig uit de Noord-Amerikaanse veehouderijtradities. Het betreft shows of wedstrijden waarin paarden, stieren, ossen¹ en kalveren worden gedwongen zogenoemd “spectaculair” gedrag te vertonen, meestal veroorzaakt door pijn en stress. De meest kenmerkende proeven zijn het rijden op paarden zonder zadel (*bareback*), het rijden op paarden met een speciaal bronczadel (*saddle bronc*), het berijden van stieren (*bull riding*), evenals vang- en fixatieoefeningen zoals het lassoën van kalveren (*calf roping*) en het worstelen met een os (*steer wrestling*).

Rodeo's maken deel uit van een culturele traditie, voornamelijk in Noord-Amerika en Latijns-Amerika, zonder echte verankering in Europa, waar zij slechts spectaculaire importen vormen. De evenementen die de laatste jaren in België werden georganiseerd, vonden voornamelijk plaats in het kader van beurzen of thematische festivals.

Ze hebben geen enkele culturele verankering ter plaatse en bestaan uit het in scène zetten van methodes die dieren pijn en stress toebrengen, met als voornaamste doel vermaak en winst. De aanwezigheid van dergelijke praktijken in ons land roept ernstige ethische vragen op, aangezien het lijden dat zij veroorzaken onverenigbaar is met de Belgische wetgeving inzake dierenbescherming.

In verschillende landen en steden zijn rodeo's al verboden in naam van het dierenwelzijn. Zo verbieden Nederland ze volledig², terwijl in het Verenigd Koninkrijk de dierenbeschermingswet van 1934 de typische rodeopraktijken al illegaal maakte.³ In de Verenigde Staten hebben meerdere steden – onder meer in Californië en Florida – recent verboden ingevoerd.⁴ Deze voorbeelden tonen aan dat rodeo's internationaal steeds vaker worden afgewezen als wrede spektakels, terwijl België tot op heden een expliciet verbod ontbeert.

1 Gecastreerde jonge runderen.

2 Mitchel, T. “As more countries ban the cruel events of rodeos, others refuse”, Animal Law Foundation (A-Law), september 2020: <https://www.alaw.org.uk/blog/2020/09/10/as-more-countries-ban-the-cruel-events-of-rodeos-others-refuse/> (geraadpleegd op 14 september 2025).

3 Protection of Animals Act 1934 (Groot-Brittannië), opgeheven door de Animal Welfare Act 2006 (Groot-Brittannië).

4 Mitchel T., *Ibid.*

2. Methoden en instrumenten die lijden veroorzaken

De meest voorkomende rodeoproeven steunen op technieken die ernstige pijn veroorzaken en intense angstreacties oproepen bij het dier.

duidelijke tekenen van angst, stress en paniek in elke fase van het evenement aan⁷—wat bevestigt dat deze praktijk diep traumatiserend is.

Bronc riding (paarden berijden) en **bull riding** (stieren berijden): een flankriem wordt rond de onderbuik aangebracht, een bijzonder gevoelige zone. De ruiter moet doorgaans ongeveer acht seconden blijven zitten, terwijl het dier heftig bokt. Deze bokbewegingen, voorgesteld als spectaculair, zijn in werkelijkheid een verdedigingsreactie op pijn, die door de ruiter bewust wordt uitgelokt.⁵

“Deze bewegingen zijn in werkelijkheid een verdedigingsreactie op pijn, die door de ruiter bewust wordt uitgelokt.”

Steer wrestling (worstelen met een os) en **team roping** (lassowerpen in team): in de eerste proef springt een ruiter van zijn paard om een os bij de horens te grijpen en tegen de grond te smijten, met risico op nekbreuken.⁸ In de tweede vang twee ruiters een os met lasso's, de een bij de kop en de ander bij de achterpoten, waardoor het dier bijzonder pijnlijke letsels kan oplopen.⁹

Calf roping (kalverlasso):⁶ een kalf, vaak nog niet gespeend, wordt op hoge snelheid achternagezeten door een ruiter. Het dier wordt met een lasso rond de nek gewurgd, abrupt tot stilstand gebracht en tegen de grond geslingerd. De ruiter bindt vervolgens de poten vast. De risico's zijn onder meer nekletsels, ribfracturen, kneuzingen en soms verstikking. Deze praktijk roept ernstige bezorgdheden op inzake dierenwelzijn, omdat kwetsbare jonge dieren onnodig lijden en angst ondergaan. Twee studies van de Universiteit van Sydney, gebaseerd op video-observaties van kalveren tijdens *calf roping*, toonden

In sommige gevallen worden ook elektrische prikkels gebruikt om reacties uit te lokken, evenals metalen sporen aan de laarzen van de ruiters om de flanken van de dieren te prikken. Bij rodeo's in Nieuw-Zeeland worden dergelijke instrumenten bewust gebruikt om dieren (stieren, paarden, kalveren) op te hitsen en te verwonden, wat leidt tot intens, onnodig en soms dodelijk lijden.¹⁰ De geobserveerde gedragingen — onrust, vluchtpogingen, opengesperde mond, overmatig speekselen, verlies van evenwicht of ongecoördineerde bewegingen — zijn duidelijke reacties op pijn en dwang, en geenszins speluitingen.

5 Zie advies van Dr. Sivine (punt 4).

6 Ook wel “Rope-and-tie” genoemd

7 Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA) Australia, Wat zijn de dierenwelzijnsproblemen bij rodeo's?, 2024 : <https://kb.rspca.org.au/knowledge-base/what-are-the-animal-welfare-issues-with-rodeos/> (geraadpleegd op 14 september 2025).

8 Sentient — The Veterinary Institute for Animal Ethics, Rodeo's, geraadpleegd op 19 september 2025, <https://www.sentient.org.au/rodeos>.

9 Collins, G. H., & Kasbohm, F., “ Rodeo events and animal welfare”, in McMillan, F. D. (dir.), *Animal Welfare in Veterinary Practice*, Wiley-Blackwell, Hoboken, 2017.

10 McKibbin, P., The Guardian. (2022). Rodeo is cruel and abusive — it's time for New Zealand to ban it . : <https://www.theguardian.com/world/2022/jun/12/rodeo-is-cruel-and-abusive-its-time-for-new-zealand-to-ban-it>.

3. Wetenschappelijke gegevens en veterinaire adviezen

Recente onderzoeken bevestigen dat rodeo's aanzienlijke stress en lijden veroorzaken:

Een studie aan de Universiteit van Calgary (Canada) stelde vast dat **75% van de stieren weigerde vooruit te gaan bij het laden**—een duidelijk teken van vermijding. De agitatie vermindert bij herhaling van rodeoproeven, wat overeenkomt met gewenning, niet met verbeterd welzijn.¹¹

Een longitudinale studie op 116 rodeopaarden in Canada toonde aan dat **meer dan 70 % weigerde bij het laden, sommigen herhaaldelijk**. De onderzoekers stelden dat de afname van verdedigingsgedrag bij herhaalde blootstelling wijst op aangeleerde hulpeloosheid: de dieren stoppen met reageren op een situatie waaruit ze niet kunnen ontsnappen. Dit wijst niet op een positieve aanpassing, maar op gedwongen onderwerping, onverenigbaar met dierenwelzijn.¹²

De Duitse vereniging van dierenartsen voor dierenbescherming (TVT) publiceerde een expertise die deze conclusies bevestigt. Dr. Andreas Franzky—vicevoorzitter van de TVT, dierenarts gespecialiseerd in paardenwelzijn en expert voor autoriteiten, rechtbanken en universiteiten—en zijn collega's beschreven stresssignalen bij paarden tijdens rodeoproeven (verwijdde neusgaten, gespannen lippen, geklemde staart, gespannen spieren, open mond).¹³ Zij schrijven de flankriem een rol toe in het veroorzaken van pijn, angst en vrees en bevelen het verbod ervan aan.¹⁴

Deze wetenschappelijke gegevens en veterinaire expertises sluiten aan bij de conclusies van het National Animal Welfare Advisory Committee (NAWAC) in Nieuw-Zeeland, dat stelt dat alle rodeodisciplines ernstige dierenwelzijnsproblemen veroorzaken en niet wettelijk zouden mogen worden toegelaten.¹⁵

11 Goldhawk, C., Bond, G., Grandin, T. & Pajor, E. (2016), Behaviour of bucking bulls prior to rodeo performances and relation to rodeo and human activities, *Applied Animal Behaviour Science*, 181, pp. 63–69.

12 Doyle, R. E., Kimmins, C., et al., Effect of animal's experience and rodeo procedures on behaviour of bucking horses at a large commercial rodeo in Canada, *Applied Animal Behaviour Science*, vol. 232, 2020, art. 105100.

13 Franzky, A., et al. (2005). Deskundigenadvies betreffende rodeo-evenementen en het gebruik van flankriemen en sporen. Tierärztliche Vereinigung für Tierschutz e.V. (TVT). Online beschikbaar: <https://sharkonline.org/images/rodeo/rodeovetsopinion.pdf> (geraadpleegd op 14 september 2025).

14 Ibid

15 National Animal Welfare Advisory Committee (NAWAC), Rodeo-evenementen — Dierenwelzijnszorgen, Wellington, Ministry for Primary Industries, 2018, online beschikbaar: <https://www.mpi.govt.nz/dmsdocument/31154-rodeo-events-animal-welfare-concerns> (geraadpleegd op 12 september 2025).

4. Veldobservaties bij rodeo's in België

GAIA documenteerde twee recent georganiseerde rodeo's in België:

- *Gipsy Horses Indian Summer Rodeo Event*, Gipsy Horse Ranch, Westerlo, september 2024;
- *Rodeo*, Dave City Ranch, Houyet, mei 2025.

Enkele zorgwekkende vaststellingen:

Deze twee evenementen trokken een groot publiek. De dieren werden er blootgesteld aan een omgeving vol sensorische prikkels — geroep, versterkte muziek, bewegingen en reacties van het publiek, spot, geuren, felle verlichting — zonder enige mogelijkheid tot terugtrekking. Dergelijke geluids- en visuele omstandigheden zijn bijzonder onaangepast voor paarden en runderen, soorten die bekendstaan om hun gevoeligheid voor lawaai en stress,¹⁶ en verergerden hun toestand van angst en onrust. Reeds kwetsbaar na het uitladen, werden de dieren nog meer verzwakt doordat langdurige en herhaalde opsluiting in een korte periode hun fysiek herstel ernstig bemoeilijkte. Een dergelijke situatie druist rechtstreeks in tegen de beginselen van dierenwelzijn die door de Belgische wetgeving (zie punt 5) worden gewaarborgd.

Tijdens bepaalde paardrijactiviteiten reden kinderen zonder passend toezicht te paard. Zij trokken hardhandig aan de bittens, waardoor de paarden hun mond geforceerd moesten openen — een duidelijk teken van pijn. Deze instrumentaliserende praktijk banaliseert in de ogen van het publiek en de kinderen zelf gedragingen die neerkomen op dierenmishandeling en draagt ertoe bij dat het maatschappelijk bewustzijn omtrent dierenwelzijn verzwakt.

Tijdens de rodeoproeven werden paarden uitgerust met een buikriem (flank strap) die diende om hun bokbewegingen uit te lokken. Runderen werden eveneens blootgesteld aan bijzonder zware omstandigheden: meerdere dieren vertoonden bloedende wonden, terwijl jonge stieren als kudde werden ingezet en aan intense stress en opwindning werden onderworpen. Sommige stieren probeerden hun ruiters af te werpen, wat duidelijk hun ongemak en weerstand illustreerde.

Verschillende runderen zaten opgesloten in nauwe en modderige hokken die hen niet toelieten zich vrij te bewegen. Vier jonge en vier volwassen dieren werden geteld, allen opgesloten in manifest te krappe ruimtes waarin ze zich nauwelijks konden omdraaien. Runderen, als kuddedieren, waren soms ook geïsoleerd, wat een belangrijke bron van stress vormt. Hun hoeven stonden in

16 Riva, M. G., Dai, F., Huhtinen, M., Minero, M., Barbieri, S., & Dalla Costa, E. (2022). The Impact of Noise Anxiety on Behavior and Welfare of Horses from UK and US Owners' Perspective, *Animals*, 12(10), 1319. <https://doi.org/10.3390/ani12101319>

de modder, er was geen voedsel aanwezig en de toegang tot water was uiterst beperkt. Het aanwezige water was bovendien troebel en onhygiënisch. Een bijna leeg drinkvat met stilstaand water werd waargenomen terwijl de buitentemperatuur bijzonder hoog was.

Veel ruiters die aanwezig waren op beide evenementen droegen laarzen met metalen sporen, wat een reëel risico inhield op verwondingen bij de dieren.

In een advies over de rodeo van Westerlo (2024), representatief voor de in België georganiseerde rodeo's, opgesteld op verzoek van GAIA, beschrijft dr. François Sivine gerechtsdeskundige, dierenarts, meester-hoefsmid, oprichter van de opleiding tot hoofsmid bij het IFAPME in Namen en docent aan de Université Catholique de Louvain (UCL) – het mechanisme van de flankriem en de effecten ervan op de paarden: “De gebruikte paarden, die overigens reeds zadelmak en rustig zijn, worden onderworpen aan de dwang van een riem die met kracht wordt aangesnoerd ter hoogte van de flankgroeve en de onderbuik, precies op het moment dat de ‘cowboy’ het paard bestijgt. (...) De eerste sprong veroorzaakt zulke pijn dat het paard blijft bokken en met de achterhand stoten totdat de ruiter valt.”

De expert besluit zonder enige twijfel dat “de rodeo (...) in alle opzichten in strijd is met de geest van de dierenbeschermingswet, aangezien de gebruikte dieren opzettelijk worden blootgesteld aan fysieke dwang die pijn en lijden veroorzaakt.”¹⁷

“De gebruikte paarden worden onderworpen aan de dwang van een riem die met kracht wordt aangesnoerd”

Deze elementen tonen aan dat dierenleed in het kader van rodeo's structureel en constant is. Het gaat niet om geïsoleerde incidenten, maar is inherent aan de praktijken zelf. De in België geobserveerde rodeo's weerspiegelen wat elders in de wereld gebeurt en maken ernstige schendingen van het dierenwelzijn zichtbaar.

17 Sivine, F. “Avis relatif à la pratique du rodéo à Westerlo”, Advies uitgebracht aan GAIA, Ittre, september 2024.

5. Onverenigbaarheid met Belgisch recht en wetgeving

Federaal / België

Koninklijk besluit van 23 september 1998 betreffende de bescherming van dieren bij wedstrijden, bevestigd door het Koninklijk besluit van 31 oktober 2016: Artikel 1 beperkt de wedstrijden waarbij kracht, snelheid en behendigheid worden gebruikt tot paarden, honden, duiven en soorten die uitdrukkelijk door de bevoegde minister zijn aangewezen. Runderen komen niet voor in die lijst, waardoor proeven zoals calf roping of steer wrestling in België niet zijn toegestaan. Artikel 4, § 1, 4° van hetzelfde besluit: “De organisatoren van wedstrijden voor dieren moeten de nodige maatregelen nemen om het beïnvloeden van de prestaties van de dieren op dusdanige wijze dat dit nadelig is voor het welzijn der dieren, (te controleren en) te verbieden (en/of te bestraffen)”. Het gebruik van de flankriem, sporen of elektrische prikkels is in directe tegenspraak met deze bepaling.¹⁸ Bovendien moet worden benadrukt dat rodeo, in tegenstelling tot wat zijn verdedigers soms beweren, geen eenvoudige demonstratie van vaardigheid of culturele traditie is. Het principe ervan berust integendeel op de behendigheid en het lijden van het dier, kunstmatig opgewekt door dwangmiddelen. De recente evenementen waren geen loutere demonstraties en beperkten zich niet tot paarden; tijdens een rodeo die onlangs in Bièvre werd georganiseerd, bestonden sommige activiteiten bijvoorbeeld uit echte wedstrijden in meerdere rondes, met als doel verschillende winnaars aan te duiden.¹⁹ We staan hier dus ver af van een eenvoudige demonstratie: het ging geenszins om een recreatief of folkloristisch aspect, maar wel degelijk om gestructureerde, georganiseerde en op prestaties gerichte competities. Er werden proeven van bullriding georganiseerd, waarbij dus gebruik werd gemaakt van runderen. Deze praktijken kunnen dan ook niet worden beschouwd als louter geïllustreerde demonstraties, maar wel als illegale competities.

Grondwet: algemene beschermingsplicht; Overeenkomstig artikel 7bis van de Grondwet zijn alle Belgische overheden (federaal, gemeenschappen en gewesten) verplicht te waken over de bescherming en de verbetering van het dierenwelzijn bij de uitoefening van hun bevoegdheden. Bij nalatigheid plaatsen zij zich in een toestand van foutief verzuim, in strijd met de Grondwet.²⁰

¹⁸ Koninklijk besluit van 23 september 1998 betreffende de bescherming van dieren tijdens wedstrijden, Belgisch Staatsblad, 3 november 1998, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 31 oktober 2016, Belgisch Staatsblad, 14 november 2016.

¹⁹ https://www.filous.be/fr/evenements/133792_bullriding-bievre.html

²⁰ Belgische Grondwet, zoals aangevuld door de bijzondere wet van 15 mei 2024, Belgisch Staatsblad, 3 juni 2024.

Vlaanderen

Artikel 6 van de *Vlaamse Codex Dierenwelzijn* bepaalt: "Niemand mag, behalve in geval van overmacht, handelingen verrichten die niet in dit decreet zijn voorzien of nalaten handelingen te verrichten, wanneer het redelijk mogelijk is dit te doen, waardoor de dood van een dier zonder noodzaak wordt veroorzaakt of waardoor zonder noodzaak afbreuk wordt gedaan aan het welzijn van het dier op fysiologisch en/of ethologisch vlak."²¹

Artikel 24, 2° van hetzelfde wetboek bepaalt: "Het is verboden een dier te gebruiken voor africhting, inscenering, reclame of vergelijkbare doeleinden als dat gebruik leidt tot vermijdbare pijn, lijden of letsel of het dier op andere wijze op fysiologisch en/of ethologisch vlak schaadt".²²

Wallonië

De artikelen D.1, D.3, §1, D.23, 2° en D.39, 1° van het *Waals Wetboek voor Dierenwelzijn*:

- erkennen het dier als een gevoelig wezen;
- verbieden elk lijden dat zonder noodzaak wordt toegebracht;
- verbieden het gebruik van een dier voor africhting of vertoning wanneer dit voorzienbaar lijden kan veroorzaken;
- stellen dat "het verboden is de woestheid van een dier op te wekken, behalve in de gevallen die de Regering bepaalt".²³

Brussel-Hoofdstad

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijft de *federale wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren* van toepassing. Artikel 1, §2 bepaalt:

"Niemand mag, uitgezonderd bij overmacht, handelingen plegen die niet door deze wet zijn voorzien en waardoor een dier zonder noodzaak omkomt of zonder noodzaak een verminking, een letsel, of pijn ondergaat".²⁴

21 Vlaamse Codex Dierenwelzijn, 17 mei 2024, Belgisch Staatsblad, 2 juli 2024, in werking op 1 januari 2025.

22 Ibid.

23 Waalse Code Dierenwelzijn, decreet van 4 oktober 2018, Belgisch Staatsblad, 11 december 2018, in werking sinds 1 januari 2019: "Il est interdit d'exciter la férocité d'un animal, sauf dans les cas que le Gouvernement détermine".

24 Wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn van de dieren, Belgisch Staatsblad, 3 december 1986.

6. Conclusie

Rodeo's onderwerpen dieren aan een combinatie van pijn, intense stress en een hoog risico op ernstige verwondingen, zonder enig ander doel dan vermaak en winst. Wetenschappelijke gegevens, veterinaire expertises, wettelijke bepalingen en rechtstreekse observaties tonen aan dat deze praktijken onverenigbaar zijn met de Belgische en regionale normen inzake dierenwelzijn.

Het is daarom noodzakelijk het wettelijke kader aan te passen en rodeo's en soortgelijke manifestaties expliciet te verbieden, teneinde een doeltreffende bescherming van dieren tegen dergelijke vormen van mishandeling te waarborgen.

7. Bibliografie

Wetenschappelijke artikelen

- Collins, G. H., & Kasbohm, F. "Rodeo events and animal welfare", in McMillan, F. D. (dir.), *Animal Welfare in Veterinary Practice*, Wiley-Blackwell, Hoboken, 2017;
- Damtew, A., Erega, Y., Ebrahim, H. et al. "The effect of long distance transportation stress on cattle: a review", *Biomedical Journal of Scientific & Technical Research*, vol. 3, n° 3, 2018;
- Doyle, R. E., Kimmins, C. et al. "Effect of animal's experience and rodeo procedures on behaviour of bucking horses at a large commercial rodeo in Canada", *Applied Animal Behaviour Science*, vol. 232, 2020, art. 105100;
- Grandin, T. *Livestock Handling and Transport*, 4e éd., CABI, Wallingford, 2012;
- Goldhawk, C., Bond, G., Grandin, T., & Pajor, E. "Behaviour of bucking bulls prior to rodeo performances and relation to rodeo and human activities", *Applied Animal Behaviour Science*, vol. 181, 2016;
- Riva, M. G., Dai, F., Huhtinen, M., Minero, M., Barbieri, S., & Dalla Costa, E. "The Impact of Noise Anxiety on Behavior and Welfare of Horses from UK and US Owners' Perspective", *Animals*, vol. 12, n° 10, 2022;
- Rollin, B. E. *The Unheeded Cry: Animal Consciousness, Animal Pain, and Science*, Oxford University Press, New York, 1995.

Krantenartikel

- McKibbin, P., Rodeo is cruel and abusive — it's time for New Zealand to ban it, *The Guardian*, 12 juni 2022 : <https://www.theguardian.com/world/2022/jun/12/rodeo-is-cruel-and-abusive-its-time-for-new-zealand-to-ban-it>;

Adviezen, mededelingen en rechtsleer

- Franzky, A., et al. "Expert opinion regarding rodeo events and the use of flank straps and spurs", *Tierärztliche Vereinigung für Tierschutz e.V. (TVT)*, september 2005: <https://sharkonline.org/images/rodeo/rodeovetsopinion.pdf>;
- Mitchel, T. "As more countries ban the cruel events of rodeos, others refuse", *Animal Law Foundation (A-Law)*, september 2020: <https://www.alaw.org.uk/blog/2020/09/10/as-more-countries-ban-the-cruel-events-of-rodeos-others-refuse/>;
- Sentient — The Veterinary Institute for Animal Ethics. *Rodeos.*: <https://www.sentient.org.au/rodeos>;
- Sivine, F. "Avis relatif à la pratique du rodéo à Westerlo", Advies uitgebracht aan GAIA, Ittre, september 2024.

Instellingen en organisaties

Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA). *Welfare of cattle during transport*. *EFSA Journal*, vol. 20, n° 9, 2022.: https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2022-09/EFS2_7442_Rev6.pdf;

Regering van Canada. *Biosecurity Measures for Cattle Transportation*, Canadian Food Inspection Agency (CFIA): <https://inspection.canada.ca/en/animal-health/terrestrial-animals/biosecurity/standards-and-principles/transportation/cattle>;

National Animal Welfare Advisory Committee (NAWAC). *Rodeo events – Animal welfare concerns*, Wellington, Ministry for Primary Industries, 2018: <https://www.mpi.govt.nz/dmsdocument/31154-rodeo-events-animal-welfare-concerns>;

Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA) Australia. *What are the animal welfare issues with rodeos?*, 2024: <https://kb.rspca.org.au/knowledge-base/what-are-the-animal-welfare-issues-with-rodeos/>.

Wettelijke en reglementaire bronnen

Koninklijk besluit van 23 september 1998 betreffende de bescherming van dieren tijdens wedstrijden, *Belgisch Staatsblad*, 3 november 1998, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 31 oktober 2016, *Belgisch Staatsblad*, 14 november 2016;

Waalse Code Dierenwelzijn, decreet van 4 oktober 2018, *Belgisch Staatsblad*, 11 december 2018, in werking sinds 1 januari 2019;

Belgische Grondwet, zoals aangevuld door de bijzondere wet van 15 mei 2024, *Belgisch Staatsblad*, 3 juni 2024;

Wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn van de dieren, *Belgisch Staatsblad*, 3 december 1986;

Protection of Animals Act 1934 (Groot-Brittannië), opgeheven door de *Animal Welfare Act* 2006 (Groot-Brittannië);

Verordening (EG) nr. 1/2005 van de Raad van 22 december 2004 betreffende de bescherming van dieren tijdens het vervoer en daarmee samenhangende activiteiten, *Publicatieblad van de Europese Unie* L 3 van 5 januari 2005;

Vlaamse Codex Dierenwelzijn, 17 mei 2024, *Belgisch Staatsblad*, 2 juli 2024, in werking op 1 januari 2025.

Voice of the Voiceless

info@gaia.be
+32 (0)2 245 29 50
Hopstraat 43,
1000 Brussel